

Asia: VN/22132/2020

Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko

Tulevaisuuden tasa-arvokysymykset

- 1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitus käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa? Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa enintään viisi selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.**

1. Sote-uudistuksessa on huomioitava kuntien ja maakuntien roolin muuttumisen vaikutus tasa-arvon toteutumiseen. Sote-uudistuksen on edistettävä tasa-arvon ja hyvinvoinnin lisääntymistä ja sukupuolten välisten terveyserojen kaventumista. Miehet hakeutuvat naisia vähemmän terveyspalveluiden piiriin ja tähän kiinnitettävä huomioita palveluiden saavutettavuudessa. Uudistuksen tulee mahdollistaa tasavertaiset oikeudet sosiaali- ja terveyspalveluihin asuinpaikasta riippumatta. Sote-uudistuksen vaikutusarvioinnissa sukupuoli on nostettava keskeiseksi tekijäksi.

2. Sosiaaliturvauudistuksessa sukupuolten tasa-arvon edistäminen on otettava tärkeimmäksi uudistuksen tavoitteeksi. Sosiaaliturvauudistuksessa on otettava keskeiseksi tavoitteeksi taloudellisesti heikosti toimeentulevien ryhmien aseman parantaminen ja naisten taloudellisen aseman parantaminen.

3. Aluepolitiikan ja erityisesti kaupungistumisen vaikutus tasa-arvoon. Tämä liittyy esimerkiksi koulutusalojen ja koulutuspaikkojen jakautumiseen sukupuolten erilaisten koulutuspolkujen mukaan

Tasa-arvopoliittiset tavoitteet

- 2. Marinin hallituksen tavoitteena on parantaa kunnianhimoisesti tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen kansalliset pitkän ajan tasa-**

arvopoliittiset tavoitteet, jotka toteutuessaan veisivät Suomea tasa-arvoisemmaksi yhteiskunnaksi? Huomioikaa, että kysymys on tavoitteista, ei välineistä tai toimenpiteistä. Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaaenintään viisi konkreettista, selkeää ja seurattavissa olevaa tavoitetta.

1. Tasa-arvon edistämisen kannalta yhtenä keskeisimpänä kokonaisuutena on samapalkkaisuuden ja palkkatasa-arvon edistämistä. Viime vuoden joulukuussa julkaistun samapalkkaohjelman toimenpiteiden toteuttamiseen tarvitaan riittävät resurssit. Palkka-avoimuutta pidämme keskeisenä palkkatasa-arvon edistämisen mekanismina, johon tarvitaan vahvaa lainsäädäntöä sitä tavoitetta tukemaan. Suomessa työmarkkinat ovat vahvasti segregoituneet sukupuolen mukaan. Segregaatiosta eroon pyrkimiseksi on tehtävä konkreettisia toimenpiteitä.
2. Suomi on naisiin kohdistuvan väkivallan määrässä Euroopan kärkimaita. On ensiarvoisen tärkeää, että Istanbulin sopimuksen implementointi on toteutetaan täysimääräisesti. Naisiin kohdistuvan väkivaltaan puuttumisessa turvakotipaikkojen lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota myös turvakotiajan jälkihuoltoon.
3. Sukupuolivähemmistöjen aseman parantamisen on yksi keskeisimpiä tasa-arvotavoitteita Suomessa. Suomi on saanut transsukupuolisten kohtelusta huomautuksia Euroopan neuvostolta. Translain kokonaisuudistus seisoo tällä hetkelle eduskunnassa. Uudistuksessa on kyse merkittävistä ihmisoikeuksista ja uudistus pitää saa etenemään.
4. Hoivan epätasapainoinen jakautuminen. Perhevapaaudistus on keskeisessä roolissa hoivavastuun ja -oikeuden tasaamisessa vanhempien välillä. Tällä on vaikutusta myös naisten asemaan työmarkkinoilla sekä isien aseman vahvistumiseen varhaisvaiheen hoivassa. Hoivavastuu jakautuu epätasaisesti elämän eri vaiheissa. Omaishoitajista noin 70 % on naisia ja moni nainen karsii omasta työurastaan ja taloudestaan omaishoitajuuden takia.
5. Rasismiin ja vihapuheeseen puuttuminen. Rasismi ja sen lisääntyminen viime vuosina ovat ihmisoikeusongelma, joka kaventaa ei-valkoihoisten oikeuksia ja mahdollisuuksia osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan. Rasismin ja vihapuheen sukupuolittuneisuus tulee huomioida nykyistä paremmin. Sukupuolittunut vihapuhe kaventaa kaikkien naisten toimintamahdollisuuksia ja on jo nyt vaikuttanut naisten halukkuuteen osallistua esimerkiksi poliittiseen toimintaan.

3. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen tasa-arvopoliittiset tavoitteet koskien Euroopan unionia ja kansainvälistä toimintaympäristöä? Täsmäntäkää ja perustelkaa, mikäli mahdollista.

1. Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman edistäminen tulee asettaa Suomen tärkeimmäksi kehityspoliittiseksi painopisteeksi.

2. Suomen tulee vaatia Euroopan unionilta naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämistä mm. koskien seksuaali- ja lisääntymisoikeuksia ja terveyttä sekä oikeutta vapaaseen ja turvalliseen aborttiin.

3. Suomen tulee edistää päättävässä asemassa olevien tasaisempaa jakautumista eri sukupuolten kesken.

4. Suomi on YK:N CEDAW-sopimuksen mukaisesti sitoutunut ehkäisemään kokonaisvaltaisesti naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Sopimus koskee myös ihmiskauppaa. Suomen tulee julkisesti tuomita Kanadassa ja Amerikassa tapahtumat tuhannet kadonneiden ja murhattujen alkuperäiskansa naisten tapaukset ja vaatia oikeutta näille naisille. Monet näistä naisista ovat myös ihmiskaupan uhreja. Kanadassa alkuperäiskansaan kuuluva nainen joutuu murhan uhriksi kuusi kertaa todennäköisemmin verrattuna muuhun väestöön

Sukupuolten oikeudellinen asema

4. Lainsäädäntö on yksi merkittävä sukupuolten tasa-arvopolitiikan väline. Miten lainsäädäntöä tai yksilön oikeussuojaa pitäisi mielestänne kehittää sukupuolten tasa-arvon lisäämiseksi? Huomatkaa, että kysymys ei koske ainoastaan tasa-arvolakia.

1. Järjestäytyneen maalittamisen kriminalisointi on erityisesti poliittisesti aktiivisten naisten asemaa vahvistava toimi.

2. Uudistetaan tasa-arvolakia palkkojen läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Tarkennetaan palkkakartoituksia niin, että velvollisuus verrata töiden samanarvoisuutta toteutuu. Alipalkkaus tulee kriminalisoida.

3. Lisätään rikoslain rangaistuksen määräämisen yhteyteen (6 luku 5§) koventamisperusteisiin sukupuoli, jotta sukupuoleen liittyvään vihapuheeseen ja viharikollisuuteen voitaisiin paremmin puuttua.

4. Sukupuolivähemmistöihin kuuluvien oikeudellisen aseman parantamisen mm. mahdollistamalla useamman kuin kaksi juridista sukupuolta.

5. Asevelvollisuutta on modernisoitava ja kehitettävä suuntaan, jossa sukupuoliä kohdellaan yhdenvertaisesti ja valinnanvapautta lisätään.

5. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden perusteella. Se voi olla myös rakenteellista. Mitkä moniperusteisen syrjinnän kysymykset mielestänne pitäisi ehdottomasti käsitellä selonteossa?

1. Suomi johtaa Euroopan rasismikokemuksien tilastoa. Rasismi, sen määrä ja sukupuolittuneisuus tulee ottaa vakavasti ja ryhtyä toimiin sen vähentämiseksi.

2. Turvapaikan myöntämisperusteena tulee nykyistä paremmin huomioida sukupuolittunut ja seksuaalisuuten kohdistuva väkivalta.

3. Kotouttamisessa tulee muuttaa sen toiseuttavat ja rakenteellista epätasa-arvoa luovat rakenteet, kuten mahdollistaa kielikoulutukseen pääsy työvoimastatuksesta riippumatta.

4. Saamelaiset naiset ovat aliedustettuna mediassa ja päättävissä asemissa. Alkuperäiskansa naisten aseman ja oikeus oman kielen turvaamiseksi on tehtävä konkreettisia toimia ja niiden edistämisen tulee näkyä myös valtion tasolla.

Muut huomiot

6. Muuta mahdollisesti huomioitavaa selonteon valmistelussa?

-

Kantola Marja-Liisa
Vasemmistoliitto rp